

Motywy korzystania z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa

Katarzyna Ziętek-Kwaśniewska*

Streszczenie: *Cel* – Celem artykułu jest identyfikacja i ocena znaczenia czynników stanowiących o korzystaniu z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa.

Metodologia badania – W artykule dokonano przeglądu literatury przedmiotu podejmującej kwestię motywów korzystania z kredytu kupieckiego przez przedsiębiorstwa. W artykule przedstawiono również wyniki własnych badań ankietowych zrealizowanych na próbie mikroprzedsiębiorstw z województwa lubelskiego.

Wynik – Przeprowadzone badanie własne potwierdza złożony charakter motywów korzystania z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa. Czynnikiem najsilniej wpływającym na korzystanie z kredytu kupieckiego przez badanych były: możliwość lepszego zarządzania środkami pieniężnymi w przedsiębiorstwie, możliwość dokonywania zakupów pomimo tymczasowego braku środków pieniężnych oraz szybkość i łatwość pozyskania.

Oryginalność/wartość – Autorka identyfikuje i ocenia znaczenie powodów korzystania z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa. W polskiej literaturze przedmiotu dostrzega się niedostatek prac koncentrujących się na powyższym problemie.

Słowa kluczowe: kredyt kupiecki, mikroprzedsiębiorstwo, źródło finansowania

Wprowadzenie

W literaturze przedmiotu spotkać można różne spojrzenia na kredyt kupiecki. Przykładowo, M.I. Nadiri (1969, s. 409) podkreśla analogię kredytu kupieckiego do reklamy. R. Pike i N. Cheng (2002, s. 3) zwracają uwagę, że kredyt kupiecki może być postrzegany jako kontraktowe rozwiązanie dla problemów informacyjnych związanych z jakością produktu oraz wiarygodnością kredytową nabywcy. Z kolei B. Summers i N. Wilson (2003, s. 439) zauważają, że kredytowanie nabywców może być wykorzystane jako złożone narzędzie marketingowe/zarządzania relacjami i/lub jako sposób przesyłania informacji na rynek lub do poszczególnych odbiorców na temat firmy, jej produktów, kondycji finansowej czy przyszłych perspektyw/zaangażowania w branżę.

Różne ujęcia kredytu kupieckiego, akcentujące korzyści z tytułu jego funkcjonowania w przedsiębiorstwie, dowodzą, że u podstaw udzielania i korzystania z kredytu kupieckiego leży wiele czynników. Odnosząc się do powyższej kwestii, w artykule skoncentrowano się na perspektywie biorcy kredytu kupieckiego.

* dr Katarzyna Ziętek-Kwaśniewska, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Instytut Ekonomii i Zarządzania, e-mail: kwasniewska@kul.lublin.pl.

Poznanie motywów korzystania przez przedsiębiorstwa z odroczonej płatności jest istotne, bowiem o ile rozwiązanie to generuje dla nabywcy wiele pozytywnych efektów, to równocześnie niesie ze sobą określone koszty, jak i inne negatywne pozakosztowe skutki (szerzej w: Kreczmańska-Gigol 2013, s. 93). W szczególności zauważa się, że korzystanie z kredytu kupieckiego, choć często postrzegane jako bezpłatne, w rzeczywistości może wiązać się z kosztem przewyższającym koszt kredytu bankowego (Bień 2011, s. 169). Ponadto, ze względu na fakt, że przedsiębiorstwom nierzadko zdarza się regulować zobowiązania po wyznaczonym terminie, ważną kwestią są także negatywne następstwa własnej nierzetelności płatniczej, odczuwalne zarówno w wymiarze finansowym (np. koszty odsetek z tytułu opóźnienia w zapłacie), jak i pozafinansowym (np. utrata zaufania ze strony kontrahentów, pogorszenie wizerunku przedsiębiorstwa).

Potrzeba zwrócenia uwagi na czynniki motywujące przedsiębiorstwa do korzystania z odroczonej płatności podyktowana jest również skalą jego stosowania w działalności przedsiębiorstw. Zgodnie z danymi GUS¹, na koniec 2014 roku zobowiązania z tytułu dostaw i usług stanowiły 12,5% pasywów ogółem przedsiębiorstw w Polsce oraz 25,0% zobowiązań i rezerw na zobowiązania ogółem. Z analizy struktury zobowiązań krótkoterminowych wynika, że prawie co drugi ich złoty był udziałem zobowiązań z tytułu dostaw i usług (48,3%)².

Celem artykułu jest identyfikacja i ocena znaczenia czynników stanowiących o korzystaniu z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa. Choć najmniejsze podmioty stanowią dominującą grupę w strukturze przedsiębiorstw, rozmiar sektora mikroprzedsiębiorstw oraz jego heterogeniczność sprawiają, że grupa podmiotów mikro jest wciąż niedostatecznie poznana. Dotyczy to również sfery korzystania z kredytu kupieckiego. Artykuł składa się z pięciu części. Po wprowadzeniu w jego tematykę wskazano źródła danych oraz zastosowane metody badawcze. W dalszej kolejności – na podstawie studiów literatury przedmiotu – omówiono czynniki motywujące przedsiębiorstwa do korzystania z odroczonej płatności w transakcjach z dostawcami. Następnie zaprezentowano wyniki badania ankietowego, przeprowadzonego na próbie mikroprzedsiębiorstw z województwa lubelskiego, w zakresie motywów korzystania z kredytu kupieckiego³. W uwagach końcowych zawarto główne wnioski płynące z przeprowadzonych badań.

¹ Dane zawarte w publikacji *Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w 2014 r.* dotyczą jednostek o liczbie pracujących równej co najmniej 10 osób, prowadzących księgi rachunkowe lub podatkową księgę przychodów i rozchodów. Powyższe dane nie obejmują podmiotów prowadzących działalność bankową, maklerską, ubezpieczeniową oraz towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, szkół wyższych, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i instytucji kultury posiadających osobowość prawną.

² Obliczenia własne na podstawie: *Bilansowe wyniki finansowe...* (2015), s. 91.

³ Zaprezentowane wyniki stanowią element szerszego badania poświęconego płatnościom mikroprzedsiębiorstw z tytułu kredytu kupieckiego. Jego wyniki autorka zawarła w rozprawie doktorskiej pt. *Płatności mikroprzedsiębiorstw z tytułu kredytu kupieckiego*.

1. Źródła danych i metody badawcze

Do realizacji celu artykułu wykorzystano studia krajowej i zagranicznej literatury przedmiotu podejmującej kwestię motywów korzystania z kredytu kupieckiego przez przedsiębiorstwa. W artykule odwołano się również do wyników własnych badań ankietowych przeprowadzonych na próbie mikroprzedsiębiorstw z województwa lubelskiego. Badanie zrealizowane zostało w okresie od grudnia 2014 roku do kwietnia 2015 roku. W wyniku przeprowadzonych badań zgromadzono 81 wypełnionych kwestionariuszy ankiety. Większość badanych mikroprzedsiębiorstw stanowiły podmioty najmniejsze, o liczbie zatrudnionych do 5 osób (76,5%). Pod względem formy prawnej dominowała działalność osób fizycznych (75,3%). Ze względu na przeważający rodzaj prowadzonej działalności najsilniej reprezentowane były sekcje: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (24,7%), pozostała działalność usługowa (23,5%) oraz budownictwo (14,8%). Biorąc pod uwagę płeć respondentów, w badanej grupie przeważali mężczyźni (2/3 mężczyzn wobec 1/3 kobiet).

2. Motywy korzystania z kredytu kupieckiego w działalności przedsiębiorstw – przegląd literatury

Kwerenda literatury przedmiotu poświęconej zagadnieniom kredytu kupieckiego przekonuje, że jego funkcjonowanie w przedsiębiorstwie jest wypadkową różnych motywacji znajdujących się tak po stronie dostawcy – udzielającego kredytu kupieckiego, jak i po stronie nabywcy – jego biorycy.

Przyjmując perspektywę podmiotu korzystającego z odroczonej płatności, istotne znaczenie przypisuje się motywowi finansowemu. Zauważa się, że głównym powodem korzystania z kredytu kupieckiego jest przewyższanie ograniczeń finansowych (Huyghebaert 2006, s. 306). Podmioty mające trudności z pozyskaniem środków z zewnętrznych źródeł (np. pozyskaniem kredytu bankowego) mogą wykorzystać kredyt kupiecki w charakterze ich substytutu. Zainteresowanie przedsiębiorstw kredytowaniem swoich klientów można przy tym tłumaczyć przewagą kosztową dostawców nad instytucjami finansowymi w oferowaniu kredytu, na co zwrócili uwagę M.A. Petersen i R.G. Rajan (1997, s. 663–664). Zauważyli oni, że dostawcy mają przewagę nad instytucjami finansowymi w zakresie pozyskiwania informacji, kontrolowania nabywców oraz możliwości odzyskania wierzytelności.

Przedsiębiorstwo korzystające z kredytu kupieckiego podejmuje decyzję finansową, która dotyczy powstania zobowiązań z tytułu dostaw i usług w strukturze źródeł finansowania (Zawadzka 2009, s. 14). O atrakcyjności kredytu kupieckiego jako źródła finansowania działalności stanowią pozytywne efekty, jakie jego wykorzystanie wywołuje w przedsiębiorstwie nabywcy (szerzej w: Kreczmańska-Gigol 2013, s. 93). Atrakcyjność kredytu kupieckiego określają również pewne charakterystyki związane z formalno-organizacyjną

sferą jego pozyskania. W tym zakresie uwagę zwraca to, że kredyt kupiecki jest spontanicznym źródłem finansowania, generowanym w trakcie przeprowadzania zwykłych transakcji handlowych (Ehrhardt, Brigham 2008, s. 565). W porównaniu z innymi źródłami finansowania kredyt kupiecki zajmuje wysoką pozycję ze względu na takie kryteria, jak: szybkość zaciągania, łatwość zmiany wielkości zadłużenia, możliwość wydłużenia terminu spłaty, zakres kontroli przedsiębiorstwa ze strony wierzycieli (Kubiak 2005, s. 66). Jest to też źródło, które ze względu na kryterium dostępności jest oceniane jako najbardziej atrakcyjne spośród źródeł krótkoterminowego finansowania przedsiębiorstw (Kubiak 2005, s. 64).

Ważnym motywem korzystania z kredytu kupieckiego, obok motywu finansowego, jest również motyw transakcyjny⁴, nawiązujący do korzyści w obszarze zarządzania gotówką. Jak zauważył R.A. Schwartz (1974, s. 643), nabywca może odnosić korzyść z tytułu akumulacji płatności i ich okresowego regulowania. Nadto, kredyt kupiecki umożliwia przedsiębiorstwu zaplanowanie płatności w sytuacji nieoczekiwanych zakupów, sprawia, że nabywca z większą pewnością może przewidzieć przyszłe wydatki oraz ułatwia zarządzanie gotówką (Schwartz 1974, s. 643). W wymiarze transakcyjnym zwraca się uwagę, że kredyt kupiecki pozwala na zmniejszenie ostrożnościowych zasobów środków pieniężnych oraz umożliwia zaplanowanie zamiany płynnych aktywów na gotówkę w najbardziej opłacalny sposób (Summers, Wilson 2002, s. 259).

Modelowe ujęcie popytu na kredyt handlowy zaprezentowali między innymi E.M. Chant i D.A. Walker (1988) czy G.E. Ellienhausen i J.D. Wolken (1993). Ci ostatni, na podstawie przeprowadzonych badań, stwierdzili, że zarówno motywy finansowe, jak i motywy transakcyjne wyjaśniają wykorzystanie kredytu kupieckiego przez małe przedsiębiorstwa (Ellienhausen, Wolken 1993, s. 16). Na gruncie polskim próbę identyfikacji i oceny czynników determinujących popyt na kredyt handlowy w grupie małych przedsiębiorstw podjęła D. Zawadzka (2009). W wyniku zrealizowanych badań sformułowała ona wniosek, że motywy transakcyjne w większym stopniu niż motywy finansowe wpływają na prawdopodobieństwo skorzystania z kredytu kupieckiego oraz na poziom jego wykorzystania przez małe przedsiębiorstwa (Zawadzka 2009, s. 259).

Wśród czynników determinujących korzystanie z kredytu kupieckiego wymienia się również motyw weryfikacji jakości produktu, określanej też jako motyw gwarancyjny (zob. Zawadzka 2009, s. 19; Kreczmańska-Gigol 2013, s. 89). W sytuacji asymetrii informacyjnej co do jakości oferowanych przez dostawcę dóbr i usług kupujący może być zmotywowany do skorzystania z kredytu kupieckiego, dającego mu możliwość sprawdzenia jakości dostawy przed uregulowaniem zobowiązania. Zgodnie z tym ujęciem kredyt kupiecki stanowi więc gwarancję jakości nabywanych produktów, towarów lub usług (Kreczmańska-Gigol 2013, s. 89). Oferuje zatem ochronę przed nadmiernym przenoszeniem na nabywcę ryzyka związanego z produktem (Zawadzka 2009, s. 19). W literaturze przedmiotu do motywu

⁴ Motyw finansowy i motyw transakcyjny kredytu kupieckiego wyróżnił R.A. Schwartz (1974). Motywem transakcyjnym wykorzystania kredytu kupieckiego zajmował się np. J.S. Ferris (1981).

weryfikacji jakości produktu nawiązali między innymi Y.W. Lee i J.D. Stowe (1993) czy M.S. Long, I.B. Malitz i S.A. Ravid (1993).

Wymienianym w literaturze motywem korzystania z kredytu kupieckiego jest także motyw związany z korzyściami finansowymi nabywcy. Jak zauważyli B. Summers i N. Wilson (2002, s. 259–260), przedsiębiorstwo otrzymujące odroczony termin płatności może – w okresie między dostawą zakupionych dóbr a dokonaniem zapłaty – zainwestować pozostawione w przedsiębiorstwie środki. Ponadto korzyścią nabywcy jest uniknięcie kosztów finansowych związanych z zadłużeniem się. B. Summers i N. Wilson (2002, s. 260) wskazali również, że popyt na kredyt handlowy może być związany z czynnikami o charakterze operacyjnym. W tym zakresie zauważyli oni, że długość cyklu produkcyjnego oraz poziom utrzymywanych zapasów mogą wpływać na zapotrzebowanie przedsiębiorstwa na kredyt kupiecki.

3. Motywy korzystania z odroczonej płatności przez mikroprzedsiębiorstwa – wyniki badań

W badanej grupie 79,0% respondentów przyznało, że – z różną częstotliwością – korzysta z odroczonej płatności w transakcjach z dostawcami. Dążąc do odpowiedzi na pytanie o to, jakie czynniki motywują badanych do sięgania po kredyt kupiecki, ankietowanych poproszono o ocenę w 5-stopniowej skali⁵ znaczenia poszczególnych powodów korzystania z odroczonej płatności w transakcjach z dostawcami. Rozkład odpowiedzi respondentów deklarujących korzystanie z kredytu kupieckiego (w %) oraz znaczenie poszczególnych powodów, ustalone na podstawie średniej z przyznanych ocen, przedstawiono w tabeli 1.

Analiza odpowiedzi respondentów pozwala stwierdzić, że badani kierują się różnymi motywami, podejmując decyzję o korzystaniu z odroczonej płatności. Czynnikiem wysoko cenionym przez biorców kredytu kupieckiego, którego znaczenie uznało 95,2% z nich, okazała się możliwość lepszego zarządzania środkami pieniężnymi w przedsiębiorstwie. Przeszło 70,0% sięgających po kredyt kupiecki przypisało mu duże lub bardzo duże znaczenie. Oznacza to, że korzystanie z kredytu kupieckiego przez badane mikroprzedsiębiorstwa w znacznym stopniu powodowane było motywem transakcyjnym.

Czynnikiem mającym szczególne znaczenie dla biorców kredytu kupieckiego okazała się być również możliwość dokonywania zakupów pomimo tymczasowego braku środków pieniężnych, a zatem czynnik nawiązujący do aspektu finansowego korzystania z kredytu kupieckiego. Znaczenie tego czynnika uznało 93,5% biorców kredytu kupieckiego, a blisko 70,0% z nich przypisało mu co najmniej duże znaczenie. Deklaracje respondentów sugerują więc, że dla badanych mikroprzedsiębiorstw istotną wartością kredytu kupieckiego

⁵ W skali od 1 do 5, gdzie 1 – „nie ma znaczenia”, a 5 – „bardzo duże znaczenie”.

jest zapewnienie ciągłości działania przedsiębiorstwa poprzez umożliwienie dokonywania zakupów w sytuacji czasowego niedoboru środków.

Tabela 1

Znaczenie powodów korzystania z odroczonej terminowości płatności dla badanych mikroprzedsiębiorstw (%)

Powód	Bardzo duże znaczenie	Duże znaczenie	Średnie znaczenie	Małe znaczenie	Nie ma znaczenia	Znaczenie powodu
Możliwość lepszego zarządzania środkami pieniężnymi w przedsiębiorstwie	30,6	40,3	17,7	6,5	4,8	3,85
Możliwość dokonywania zakupów pomimo tymczasowego braku środków pieniężnych	32,3	37,1	19,4	4,8	6,5	3,84
Szybkość i łatwość pozyskania (bez skomplikowanych procedur)	24,2	46,8	19,4	6,5	3,2	3,82
Elastyczna forma finansowania działalności	22,6	45,2	17,7	11,3	3,2	3,73
Niski koszt finansowania działalności firmy	26,2	32,8	19,7	14,8	6,6	3,57
Duża dostępność	14,5	37,1	35,5	8,1	4,8	3,48
Możliwość budowania wiarygodności finansowej firmy jako rzetelnego płatnika	17,2	32,8	26,6	12,5	10,9	3,33
Trudności w dostępie do innych form finansowania działalności (np. kredytu bankowego)	16,1	24,2	27,4	19,4	12,9	3,11
Możliwość sprawdzenia jakości towaru/usługi przed dokonaniem płatności	11,3	21,0	27,4	21,0	19,4	2,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań autorki.

Deklaracje ankietowanych pozwalają stwierdzić, że duże znaczenie dla zainteresowania mikroprzedsiębiorstw korzystaniem z kredytu kupieckiego mają jego walory o charakterze formalno-organizacyjnym. Dla prawie 97,0% korzystających z odroczonej terminowości płatności istotnym powodem sięgania po kredyt kupiecki była szybkość i łatwość jego pozyskania (brak konieczności przechodzenia przez skomplikowane procedury), przy czym dla 71,0% z nich czynnik ten miał co najmniej duże znaczenie. Zdecydowana większość korzystających z odroczonej terminowości płatności jako znaczącą uznała również elastyczność kredytu kupieckiego jako formy finansowania działalności przedsiębiorstwa (96,8% uznających znaczenie czynnika, przy czym 67,8% przypisujących mu duże lub bardzo duże znaczenie). W omawianym obszarze ankietowani jako powód korzystania z kredytu kupieckiego dość wysoko oceniali też jego dużą dostępność, która okazała się być istotna dla 95,2% korzystających z odroczonej terminowości płatności, a dla przeszło co drugiego z nich miała co najmniej duże znaczenie.

Dla 93,4% korzystających z odroczonej terminowości płatności czynnikiem motywującym do korzystania z kredytu kupieckiego okazał się być niski koszt finansowania działalności firmy. Na jego duże lub bardzo duże znaczenie wskazało 59,0% biorców kredytu kupieckiego. Choć w literaturze przedmiotu podkreśla się, że kredyt kupiecki może wiązać się z kosztem przewyższającym koszt kredytu bankowego, możliwym wyjaśnieniem znacznego odsetka wskazań dla czynnika „niski koszt finansowania działalności firmy” jest to, że większość badanych nie spotykała się z ofertą skonta za wcześniejszą płatność.

Na uwagę zasługują odpowiedzi respondentów w odniesieniu do powodu „możliwość budowania wiarygodności finansowej firmy jako rzetelnego płatnika”. Choć czynnik ten nie znalazł się wśród czołowych determinant korzystania z kredytu kupieckiego, to jego znaczenie uznało dziewięciu na dziesięciu korzystających z odroczonej terminowości płatności, przy czym co drugi z nich przypisał mu co najmniej duże znaczenie. Odpowiedzi respondentów wskazują więc, że znaczna część z nich dostrzega w możliwości korzystania z kredytu kupieckiego sposobność kreowania wizerunku firmy rzetelnie wywiązującej się ze swoich zobowiązań. Tym samym deklaracje ankietowanych potwierdzają, że kredyt kupiecki może stanowić nośnik informacji o przedsiębiorstwie, sygnał potwierdzający jego wiarygodność płatniczą. Powyższa kwestia jest tym bardziej interesująca, że, jak wynika z wielu badań, nierzadkim zjawiskiem, skutkującym szeregiem negatywnych następstw, jest dokonywanie przez przedsiębiorstwa opóźnionych płatności za dostarczone dobra/wykonane usługi (dokonywanie zapłaty po wyznaczonym terminie płatności)⁶, które niewątpliwie nie służy budowaniu wiarygodności płatniczej podmiotu.

Ze względu na fakt, że w literaturze przedmiotu zwraca się uwagę na ograniczone możliwości mniejszych podmiotów w zakresie pozyskiwania środków z zewnętrznych źródeł, wśród czynników motywujących do korzystania z kredytu kupieckiego uwzględniono również trudności w dostępie do alternatywnych form finansowania działalności. Jak wynika z odpowiedzi badanych, powyższy czynnik nie stanowił jednak wiodącej determinanty korzystania z kredytu kupieckiego. Jego znaczenie uznało 87,1% mikroprzedsiębiorstw sięgających po odroczone terminy płatności, a 40,3% z nich wskazało na jego duże lub bardzo duże znaczenie.

Najmniejsze znaczenie jako czynniki wpływające na korzystanie z odroczonej terminowości płatności badani przypisali możliwości sprawdzenia jakości towaru/usługi przed dokonaniem płatności. Dla co piątego korzystającego z kredytu kupieckiego czynnik ten nie miał żadnego znaczenia. Co trzeci z nich uznał jego duże lub bardzo duże znaczenie.

⁶ Dla przykładu, według danych *Barometru płatności na świecie 2015*, w Polsce na koniec 2014 roku jedynie 44,3% faktur było płaconych w terminie (*Barometr płatności...* 2015, s. 5). Zgodnie z danymi *Raportu BIG. Indeks zatorów płatniczych BIG* z listopada 2015 roku prawie połowa badanych przedsiębiorstw miała problem z terminowym odzyskiwaniem należności od swoich kontrahentów (*Raport BIG...* 2015, s. 3). Z kolei, jak wynika z badania *Portfel należności polskich przedsiębiorstw* przeprowadzonego w styczniu 2016 roku, 80,5% badanych firm przyznało, że występuje u nich problem z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów (Białowolski 2016, s. 4).

Motyw weryfikacji jakości produktu nie był więc tak istotną determinantą sięgania po kredyt kupiecki, jak wyróżnione wcześniej czynniki.

Uwagi końcowe

Analiza literatury przedmiotu przekonuje, że funkcjonowanie kredytu kupieckiego w przedsiębiorstwie jest wynikiem oddziaływania różnych czynników po stronie dostawcy i odbiorcy, które nie muszą mieć charakteru wzajemnie wykluczającego, lecz mogą współwystępować, tworząc wiązkę motywów.

Artykuł zorientowany był na identyfikację i ocenę znaczenia czynników stanowiących o korzystaniu z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa. W wyniku przeprowadzonego badania własnego ustalono, że walorami kredytu kupieckiego najsilniej motywującymi badane mikroprzedsiębiorstwa do jego wykorzystania były: możliwość lepszego zarządzania środkami pieniężnymi w przedsiębiorstwie, możliwość dokonywania zakupów pomimo tymczasowego braku środków pieniężnych oraz szybkość i łatwość pozyskania. Ankietowani dość wysoko oceniali również znaczenie takich charakterystyk kredytu kupieckiego, jak: elastyczność, duża dostępność oraz niski koszt finansowania. Czynnikiem zamykającym hierarchię motywów korzystania z kredytu kupieckiego była możliwość sprawdzenia jakości towaru/usługi przed dokonaniem płatności.

Przeprowadzone badanie eksponuje złożoność motywacji leżących u podstaw korzystania z odroczonej terminowości płatności przez mikroprzedsiębiorstwa, nawiązujących zarówno do aspektu finansowego, jak i transakcyjnego. Niewątpliwie tym, co skłania podmioty do korzystania z kredytu kupieckiego w transakcjach z dostawcami, jest jego atrakcyjność w obszarze formalno-organizacyjnym.

Literatura

- Barometr płatności na świecie 2015* (2015). Bisnode D&B Polska. Pobrano z: http://www.bisnode.pl/blog/wp-content/uploads/2015/05/Bisnode-Polska-Barometr-p%C5%82atno%C5%9Bci-na-%C5%9Bwiecie_Europa.pdf (20.03.2016).
- Białowolski P. (2016), *Portfel należności polskich przedsiębiorstw. Styczeń 2016. Informacja sygnałna*. Projekt badawczy Konferencji Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce oraz Krajowego Rejestru Długów. Pobrano z: <http://krd.pl/Centrum-prasowe/Raporty/2016/PORTFEL-NALEZNOSCI-POLSKICH-PRZEDSIEBIORSTW--STYCZEN-2016> (2.04.2016).
- Bień W. (2011). *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*. Warszawa: Difin.
- Bilansowe wyniki finansowe podmiotów gospodarczych w 2014 r.* (2015). Warszawa: Główny Urząd Statystyczny.
- Chant E.M., Walker D.A. (1988). Small Business Demand for Trade Credit. *Applied Economics*, 20, 861–876.
- Ehrhardt M.C., Brigham E.F. (2008). *Corporate Finance: A Focused Approach*. Third Edition. Mason: South-Western Cengage Learning.
- Elliehausen G.E., Wolken J.D. (1993). *The Demand for Trade Credit: An Investigation of Motives for Trade Credit Use by Small Business*. Washington: Board of Governors of Federal Reserve System.
- Ferris J.S. (1981). A Transactions Theory of Trade Credit Use. *The Quarterly Journal of Economic*, 96 (2), 243–270.
- Huyghebaert N. (2006). On the Determinants and Dynamics of Trade Credit Use: Empirical Evidence from Business Start-ups. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33 (1/2), 305–328.

- Kreczmańska-Gigol K. (2013). *Factoring jako jeden z instrumentów zarządzania należnościami i zobowiązaniami handlowymi a struktura kapitału*. Warszawa: Difin.
- Kubiak J. (2005). *Hierarchia źródeł krótkoterminowego finansowania przedsiębiorstwa*. Poznań: Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.
- Lee Y.W., Stowe J.D. (1993). Product Risk, Asymmetric Information, and Trade Credit. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 28 (2), 285–300.
- Long M.S., Malitz I.B., Ravid S.A. (1993). Trade Credit, Quality Guarantees, and Product Marketability. *Financial Management*, 22 (4), 117–127.
- Nadiri M.I. (1969). The Determinants of Trade Credit in the U.S. Total Manufacturing Sector. *Econometrica*, 37 (3), 408–423.
- Petersen M.A., Rajan R.G. (1997). Trade Credit: Theories and Evidence. *The Review of Financial Studies*, 10 (3), 661–691.
- Pike R., Cheng N. (2002). Trade Credit, Late Payment and Asymmetric Information. *Working Paper*, 02/09. Pobrano z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.200.5264&rep=rep1&type=pdf> (15.03.2016).
- Raport BIG. Indeks zatorów płatniczych BIG. 29. edycja. Listopad 2015 (2015). BIG InfoMonitor SA. Pobrano z: https://www.big.pl/download/raporty/2015_11_raportbig.pdf (2.04.2016).
- Schwartz R.A. (1974). An Economic Model of Trade Credit. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 9 (4), 643–657.
- Summers B., Wilson N. (2002). An Empirical Investigation of Trade Credit Demand. *International Journal of the Economics of Business*, 9 (2), 257–270.
- Summers B., Wilson N. (2003). Trade Credit and Customer Relationship. *Managerial and Decision Economics*, 24, 439–455.
- Zawadzka D. (2009). *Determinanty popytu małych przedsiębiorstw na kredyt handlowy. Identyfikacja i ocena*. Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

MOTIVES FOR TRADE CREDIT USE BY MICRO-ENTERPRISES

Abstract: *Purpose* – The aim of this article is to identify and assess the importance of factors that determine the use of trade credit by micro-enterprises.

Design/methodology/approach – The article reviews the literature regarding the motives for trade credit use by enterprises. The article also presents the results of the author's own survey conducted among micro-enterprises from the Lubelskie Province.

Findings – The author's own survey confirms the complexity of motives underlying the use of trade credit by micro-enterprises. The most important factors influencing the use of trade credit by respondents were: the ability to better cash management, the ability to make purchases despite a temporary lack of cash, the speed and ease of obtaining trade credit.

Originality/value – The author identifies and evaluates the motives for trade credit use by micro-enterprises. In the Polish literature there is a lack of works focusing on the above problem.

Keywords: trade credit; micro-enterprise; source of finance

Cytowanie

- Ziętek-Kwaśniewska K. (2016). Motywy korzystania z kredytu kupieckiego przez mikroprzedsiębiorstwa. *Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 4 (82/1), 559–567. DOI: 10.18276/rrfu.2016.4.82/1-46.